

Adomas Mickevičius (1798–1855) – iškiliausias XIX a. Lietuvos poetas, lenkų literatūros klasikas, reikšminga Europos Romantizmo figūra. Gimė 1798 m. gruodžio 24 d. Zaosėje, netoli Naugarduko (dab. Baltarusija).

1815 m. A. Mickevičius baigė dominikonų mokyklą Naugarduke ir įstojo į Vilniaus universitetą į istorijos-filologijos fakultetą. Savo pirmuosius eilėraščius parašė dar studentaudamas. Universitete susitiko bičiulių ir bendraminčių iš istorinės Lietuvos bajorų šeimų (Tomas Zanas (1796–1855), Jonas Čečiotas (1796–1847), Juozapas Ježovskis (1798–1855), Pranciškus Malevskis (1799–1870), Anupras Petraškevičius (1794–1863)). 1817 m. rudenį šie studentai įkūrė Filomatų, „mokslo bičiulių“, draugiją, kurioje siekė intelektualinio bei moralinio tobulėjimo, vėliau svarbi tapo ir patriotinė veikla.

1819 m. būsimas poetas buvo paskirtas mokytojauti į Kauno apskrities mokyklą. Mokytojaudamas Adomas parašė garsiąją *Filaretų dainą*, sukūrė *Odę jaunystei*. Truputį vėliau, 1823 m., remiantis Lietuvos istorijos faktais, pasaulį išvydo romantinė poema *Grażina*. Apysakoje sukurtas Viduramžių Lietuvos moters karžygės, Naugarduko kunigaikštienės paveikslas. Vienas svarbiausių jo bruožų– Gražina veikia vadovaudamasi moraline intuicija, ne racionali išskaičiavimu, kitaip nei jos vyras kunigaikštis Liutauras. *Grażina* lenkų ir lietuvių kultūroms davė naują, poeto sukurtą moters vardą lietuviška šaknimi, įkvėpė moterims herojišką idealą, kuris, kaip būdinga Romantizmo epochai, buvo suprstas ir įgyvendintas tiesiogiai.

1823 m. Lietuvoje prasidėjo Rusijos valdžios vykdomi jaunimo slaptųjų organizacijų išaiškinimo ir teismo procesai. Rudenį buvo suimti filomatai, tarp jų ir Adomas Mickevičius. Šių įvykių patirtimi Mickevičius vėliau pasirėmė kurdamas *Vėlinių* III dalies siužetą. Nuosprendis poetui, palyginti su kitais,

buvo gana švelnus – tremtis į Rusiją. Per šį procesą buvo išblaškyta aktyvi, kūrybinga istorinės Lietuvos jaunuomenės karta. Mickevičius iš Lietuvos išvyko 1824 m. spalio 25 d.– kaip pasirodys, visam laikui.

1824-1829 m. m. Mickevičius gyveno S.-Peterburge, Maskvoje, Odesoje, lankėsi Kryme. Šiuo gyvenimo periodu buvo parašyti *Krymo sonetai* (1826 m.) pakerėję skaitytoją savo lyrizmu, įspūdingais peizažų aprašymais ir *Konradas Valenrodas* (1828 m.) – poema apie lietuvių kovą prieš teutonų agresiją.

1829 m. poetas išvyko iš Rusijos. Pabuvojo Vokietijoje, Šveicarijoje, Italijoje ir visiems laikams pasirinko emigraciją Paryžiuje. 1834 m. Mickevičius išleido poemą *Ponas Tadas* – tapusi lenkų tautiniu epu, turėjusi didelį poveikį lietuvių Romantizmo literatūrinei vaizduotei ir XIX a. lietuvių tautinei savimonei. Jos veiksmas vyksta 1812 m. Napoleono karo su Rusija išvakarėse buvusios LDK teritorijoje, šiaurės Gudijoje, turtingo bajoro dvare. Poema meniškai įamžino Respublikos ir konkrečiai LDK bajoriškosios kultūros realijas, papročius, daiktus, žmonių tipus, jų gyvenimo būdą, pasaulėjautą, kalbą.

Be literatūrinės veiklos, poetas užsiėmė ir aktyvia visuomenine bei kultūrine veikla. 1839-1840 m. m. Lozanoje skaitė kursą apie romėniškąją literatūrą. Vėliau Paryžiaus „College de France“ vadovavo įsteigta slavų literatūros katedrai, supažindino klausytojus su lietuvių mitologija, istorija, kalba.

Poetas mirė Konstantinopolyje 1855 m. Jo pelenai buvo palaidoti Paryžiuje, vėliau 1890 m. perlaidoti Krokuvoje, Vavelio katedros kriptoje šalia Lenkijos ir Lietuvos valdovų kapų.

Adomo Mickevičiaus kūryba paliko gilų pėdsaką lietuvių kultūros ir literatūros istorijoje. Ji sutelkė ir formavo XIX a. skirtingomis kalbomis kalbančių Lietuvos žmonių – lietuvių, lenkų, gudų – lietuviškąjį patriotizmą, susiejo jį su Lietuvos istorine atmintimi ir su vieta, gimtine. Mickevičiaus kūryba

veikė Antaną Baranauską, Simoną Daukantą, Maironį, Šatrijos Raganą. Poema *Konradas Valenrodas* XIX a. pabaigoje buvo skaitoma kaip lietuvių tautinio atgimimo „vadovėlis“. A. Mickevičiaus eiles vertė A. Puškinas, M. Lermontovas, N. Ogariovas bei daug garsių Lietuvos žmonių: V. Kudirka, Maironis, J. Marcinkevičius ir kt.

Vilniuje iškilusis romantikas yra gyvenęs keliuose namuose, tačiau Bernardinų gatvės 11 name praleistas laikotarpis jo gyvenime buvo reikšmingiausias – tai buvo audringi metai, kai budo, augo, šėlo jausmai, kai jo protą ir širdį užvaldė „dangiškoji mylimoji“ Marilė. Dabar šiuose namuose veikia Adomo Mickevičiaus muziejus.

Prie Bernardinų bažnyčios stovi granitinis Adomo Mickevičiaus paminklas. Skulptoriaus Gedimino Jokūbonio iškaltas veidas žvelgia į namų, kuriuose poetas 1821–1822 metais buvo apsigyvenęs, pusę.

Litwo! Ojczyzno moja! Ty jesteś jak zdrowie.
Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie,
Kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie
Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie.

Tėvyne Lietuva, mielesnė už sveikatą!
Kaip reik tave branginti, vien tik tas pamato,
Kas jau tavęs neteko. Nūn tave vaizduoju
Aš, ilgesy grožiu sujaudintas tavuoju.

Литва! О родина! Ты — как здоровье.
Тот Тебя воистину оценит и поймет,
Кто потерял тебя. Теперь живописую
Тебя во всей красе, затем, что я тоскую.

Vilniaus lopšelis-darželis "Saulėtekis"
Adresas: Genių g. 12, LT- 11219 Vilnius.
Tel.: 8 (5) 2673731
El. paštas: rastine@sauletekis.vilnius.lm.lt

TARPTAUTINIS PROJEKTAS
„ADOMAS MICKEVIČIUS – 220,
LIETUVOS VALSTYBEI – 100,
NAUJAJAI VILNIAI – 115“

Lietuva Adomo Mickevičiaus eilėse

Literatūra gimsta iš tautos sielos gelmių

2018-05-22
Vilnius